

TENNMANN, Eduard, usuteadlane, kiriku- ja haridustegelane, sünd. 17. VII 1878 vkj. Peterburis Viru-Jaagupist päritoleva masinameistri pojana, õppis seals. Jaani kirikukoolis, inglise koolis ja saksa Püha Katariina koolis; ta töötas kontoreis raamatupidajana ja korrespondendina, sooritas küpsus-eksami 1905 ja õppis usuteadust Tartu ülikoolis 1905—10. Pidanud proovi-aasta Viljandis, töötas ta 1911—17 Pärnu gümnaasiumides usu- ja eesti keele õpetajana, kaubanduskooli õpetajana ja 1915—17 viimase juhatajana, olles selle kõrval 1911—13 ka Pärnu Eliisabeti koguduse abiõpetaja. T. oli seltskondlikult tegev Peterburis Ev. Noortemeeste Seltsis ja Tartus, Pärnus ühinguis „Endla“, Kooliselts, Rahva-hariduse Selts ning esimehena Maailma-sõja ajal Põhja-Balti Pärnu maakonna-komitees. A-il 1917—19 töötas ta õpe-tajana Tallinnas mitmes keskkoolis, 1919—23 Jüri koguduse ja 1923—31 Maarja-Magdaleena koguduse õpetajana, mis kohalt lahkus tülide tõttu. T. oli a-st 1919 Tartu ülikooli usuteadus-konnas dots. uskude ajaloo, usupsühho-loogia ja usufilosoofia alal, 1926—36 prof-i kt. võrdleva usuteaduse alal ja valiti okt-s 1936 süstemaatilise usutea-duse korraliseks prof-ks; ta omandas 1931 usuteaduse doktori astme. A-st 1924 oli ta ka usuteaduskonna sekre-tär; surn. 19. XI 1936 ukj. Tartus. — Kirikutegelasena oli T. Eesti vaba rahvakiriku mõtte pooldaja; ta on pida-nud ettekandeid ning kõnesid usu-, haridus-, isegi majanduslike küsi-muste kohta ja avaldanud palju artik-leid ajalehis samadelt aladelt. T. on töötanud ühtlasi rahvusvahelises kirik-likes organisatsioones, olles ühingu „Maailmaliit Rahvusvahelise Sõpruse Edendamiseks Kirikute Kaudu“ juhatus-e liige ja selle liidu eesti rahvuskomitee sekretär, on esinenud ettekannetega selle liidu koosolekuil, samuti Baltimaade usu-teadlaste konverentsidel ja usuloolaste konverentsil Lundis 1929. T-i töist mai-nitagu: „G. Teichmüllers Philosophie des Christentums“ (*Acta B XXII*, Tartu, 1931; väitekiri), „G. Teichmüller'i krist-luse filosoofia“ („Usuteadusline Ajakiri“ 1928—29, nr. 1, 3/4), „Präanimistili-sed motiivid Kalevipojas“ (*ibid.* 1928, nr. 1, 2), „Kristlik Jumala mõiste“ (*ibid.* 1930, nr. 2), „Psühhoanalüüs“

(*ibid.* 1930, nr. 2), „Kirja seletamine“ (*ibid.* 1932, nr. 3/4), „Maailma usun-did“ (Tartu, 1935), „Hinge surematus“ (*ibid.*, 1935), „Üldine usundipsühholoo-gia“ (*ibid.*, 1936), „Ekstaas ja müstika“ (*ibid.*, 1936). Ta on avaldanud ka usu-õpetuse raamatuid alg- ja keskkoolile: „Mooses ja prohvetid“ (Tartu, 1921), „Kirik arenemiskäigul“ I, II (Tall., 1920—23), „Tõusvale usule“ I—II õppe-aasta (Tartu, 1924), „Loovale usule“ III—IV õp.-a., (*ibid.*, 1924—25), „Tead-vale usule“ V—VI õp.-a. (*ibid.*, 1926—27). Eraldi olgu mainitud majandus-likke küsimusi käsitlev brošüür „Raha-võimu saladused“ (*ibid.*, 1931) ja post-huumselt ilmunud teos „Usk ja majan-dus“ (*ibid.*, 1938).

Post. 1936, nr. 313, 314; „Usuteadus-line Ajakiri“ 1937, nr. 1/2; isikl. jm. saadud andmed. J. K.

TERVAPÄÄ, vt. VUOLIJOKI.

THOM, vt. TOOM.

THOMS, George, põllumajandustead-lane, sünd. 12. II 1843 vkj. Riias šotist põlvnenud kaupmehe pojana, õppis 1864—67 Tartu ülikoolis põllumajan-dust, jätkas õpinguid Saksa ülikooles ja viibis 1868—71 Ameerikas; ta sai 1872 Riia polütehnikumi assistendiks, 1873 põllumajandusliku keemia- ja seemnekontrolljaama juhatajaks, a. hil-jem dots-ks ja 1878 agrikultuurkeemia prof-ks. T. omandas Tartu ülikoolis 1888 magistri ja 1892 doktori astme; surn. 2. XI 1902 vkj. Riias. — T-i täht-samaks uurimuseks on „Zur Wertschät-zung der Ackererden auf naturwissen-schaftlich-statistischer Grundlage“ I—III (Riia, 1888—1900), põhjalik ja omal ajal sel alal ainulaadne teos, mil-lesse on koondatud rikkalik statistiline ja analüütiline materjal Ida-Baltikumi lõunapoolse osa mullastiku kohta.

Alb. Acad. d. Polyt. (1912), lk. 723; Festschrift zum fünfzigjährigen Jubi-läum des Rigaschen Polytechnischen Instituts (1912), lk. XV. A. N.

THOMSON, Paul William, balti-saksa geoloog ja paleobotaanik, sünd. 22. XII 1891 vkj. Tallinnas kirikuõpetaja po-jana, lõpetas Tallinna toomkooli 1910 ja Peterburi ülikooli mat.-loodusteadus-konna 1915; ta oli 1915—20 sõjateenis-tuses, 1920—21 lektor E. V. Sõjakoo-lis ja 1921—32 loodusloo õpetaja Tartu saksa gümnaasiumis. Omandanud 1927 dr. rer. nat. astme Riias, toimis ta a-st